

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีธรรมาภิบาลพุทธศาสนา

พระเมธีธรรมาจารย์
รองอธิการบดีประชาสัมพันธ์และเผยแผ่

เหตุผลและความสำคัญ

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีการระบุหรือประกาศศาสนาประจำชาติ แต่ก็เป็นที่ยอมรับโดยปริยายว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติของประเทศไทยมาตั้งแต่โบราณกาล สาเหตุที่กล่าวเช่นนี้เนื่องจากพระมหากษัตริย์ไทยทุกยุคสมัยล้วนทรงเคารพ และยอมรับการอยู่ในกรอบของราชธรรมในพระพุทธศาสนาและต่างได้ทรงรับพระราชภาระในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาเป็นหนึ่งในพระราชภาระสำคัญมาไม่เคยขาดสายการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาของพระมหากษัตริย์ไทยนั้นพระมหากษัตริย์แต่ละยุคสมัยจะทรงทำนุบำรุงองค์ประกอบสำคัญทั้ง ๔ ของพระพุทธศาสนาได้แก่ ศาสนธรรม ศาสนบุคคล ศาสนวัตถุ และศาสนพิธี ซึ่งอันที่จริงแล้วองค์ประกอบทั้งสี่ประการนี้คือองค์ประกอบหลักของศาสนาต่างๆ ทุกศาสนาในโลก

นอกจากนั้นในบรรดาข้อความอันแสดงพระราชภารกิจน้อยใหญ่ของพระมหากษัตริย์ไทยที่ปรากฏในหลักศิลาจารึก พระราชพงศาวดาร จดหมายเหตุ พระราชหัตถเลขาบันทึกร่างบุคคลและเอกสารราชการต่างๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันนั้น ย่อมปรากฏพระราชภารกิจในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาไม่ทางใดก็ทางหนึ่งอยู่ด้วย อันสะท้อนให้เห็นว่า การอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนานั้นเป็นหนึ่งในกระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับความเป็นกษัตริย์ ที่จะปกครองบ้านเมืองและสืบราชสันตติวงศ์อย่างยาวนานผาสุกต่อเนื่องไป หรืออาจกล่าวในอีกนัยหนึ่งได้ว่าพระพุทธศาสนาได้กำหนดแนวคิดหลักสำหรับสถานะและบทบาทของพระมหากษัตริย์มาตั้งแต่ครั้งพุทธกาลแล้ว และยังคงบทบาทสำคัญประการนี้ไว้ในดินแดนที่พระสัทธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เผยแผ่ไป คือการเป็นฐานรองรับสถานภาพของพระมหากษัตริย์ในราชอาณาจักรที่ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนาอยู่สืบไป เถกเช่นทศพิธราชธรรมหรือราชธรรม ๑๐ คือจริยวัตร ๑๐ ประการ ผู้เป็นกษัตริย์พึงประพฤติเป็นหลักธรรมประจำพระองค์ หรือเป็นคุณธรรมประจำตนของผู้ปกครองบ้านเมือง ให้การปกครองนั้นมีความเป็นไปโดยธรรมและยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ประชาชนจนเกิดความชื่นชมยินดี ซึ่งโดยความเป็นจริงแล้วทศพิธราชธรรมนี้ไม่ได้จำเพาะเจาะจงสำหรับพระเจ้าแผ่นดินหรือผู้ปกครองแผ่นดินเท่านั้น บุคคลธรรมดาสามัญที่ต้องปกครองดูแลคนหมู่มากก็พึงปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้ได้นอกจากทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการแล้ว ราชธรรมสำคัญอีกประการหนึ่งสำหรับ

ความเป็นพุทธกษัตริย์คือ **จักรวรรดิวัตร ๑๒** คือ ธรรมอันเป็นพระราชจริยานวัตรสำหรับพระเจ้าจักรพรรดิราช หรือพระราชอาเอกในโลกทั้งนี้พระมหากษัตริย์ผู้ปกครองประชาชนทรงถือและอาศัยธรรมข้อนี้เป็นธงชัยร่วมกับทศพิธราชธรรมและราชสังคหวัตถุ ๔ สำหรับทรงดำเนินกุศโลบายและวิเทโศบายในการปกครองบ้านเมืองโดยเหตุที่พระพุทธศาสนาเถรวาทมีบทบาทสำคัญในการกำหนดสถานะและบทบาทของกษัตริย์ รวมทั้งเป็นหลักประกันสิทธิธรรมความเป็นกษัตริย์ในรัฐพื้นเมืองบนภาคพื้นทวีปของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยนั้น เป็นผลให้บรรดาพุทธกษัตริย์ในภูมิภาคนี้ต่างถือเป็นพระราชภาระสำคัญในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนาเถรวาทและอุปถัมภ์คณะสงฆ์ในรัฐของตน เพราะการอยู่รอดปลอดภัยและความรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนา ย่อมหมายถึงความมั่นคงของพระราชสถานะของกษัตริย์และราชบัลลังก์ด้วย (อำนาจ วีรวรรณ. ๒๕๕๕ : ๑๔-๑๗)

สิ่งที่ตอกย้ำความสำคัญให้ประจักษ์แก่สังคมโลกมากขึ้นก็คือ การที่องค์การสหประชาชาติ (UN) ประกาศให้วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญสากล โดยระบุว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดศาสนาหนึ่งของโลก ที่ได้หล่อหลอมจิตวิญญาณของมนุษยชาติมานาน ควรที่จะยกย่องกันทั่วโลก จึงประกาศให้วันวิสาขบูชา ซึ่งตรงกับวันเพ็ญเดือนพฤษภาคม เป็นวันสำคัญสากลนานาชาติ (International Day) โดยการเสนอของประเทศศรีลังกา และมีมติเป็นเอกฉันท์ในที่ประชุมสมัชชาครั้งนี้ โดยให้เหตุผลว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นมหาบุรุษผู้ให้ความเมตตาต่อหมู่มวลมนุษย์ เปิดโอกาสให้ทุกศาสนาสามารถเข้ามาศึกษาพระพุทธศาสนา เพื่อพิสูจน์หาข้อเท็จจริงได้โดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ และทรงสั่งสอนทุกคนโดยไม่คิดค่าตอบแทน ในการพิจารณาประธานสมัชชาฯ ครั้งนั้นได้เชิญผู้แทนจากประเทศศรีลังกาขึ้นกล่าวนำเสนอร่างข้อมติ และเชิญผู้แทนไทย พม่า สิงคโปร์ บังกลาเทศ ภูฏาน เนปาล ปากีสถาน อินเดีย สเปนขึ้นกล่าวถ้อยแถลง สรุปความได้ว่า วันวิสาขบูชา เป็นวันสำคัญของพุทธศาสนิกชนทั่วโลก เพราะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ เสด็จดับขันธปรินิพพาน พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอน ให้มวลมนุษย์มีเมตตาธรรมและขันติธรรมต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม อันเป็นแนวทางของสหประชาชาติ จึงขอให้ที่ประชุมรับรองข้อมตินี้ ซึ่งเท่ากับเป็นการรับรองความสำคัญของพุทธศาสนาในองค์การสหประชาชาติอีกด้วย เพราะก่อนหน้านี้องค์การสหประชาชาติได้มีมติเห็นชอบให้บรรดาประเทศสมาชิกซึ่งมีผู้นับถือศาสนาพุทธจัดกิจกรรม “วันวิสาขบูชาโลก” ที่สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติได้และเป็นที่มาของการยอมรับให้ไทยเป็นเจ้าภาพเพราะที่กรุงเทพฯ มีศูนย์ประชุมสหประชาชาติตั้งอยู่ รวมทั้งยังเห็นชอบให้ “พุทธมณฑล” เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลกด้วย ผู้นำชาวพุทธโลก ๖๑ ประเทศ ที่ประชุมครั้งนี้ยังมีความเห็นร่วมกันที่จะประกาศแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา ส่งเสริมให้มีการเผยแผร์

พระศาสนาหลักธรรมให้ก้าวหน้าไปทั่วโลก โดยเฉพาะในยุโรป สหรัฐอเมริกา และแอฟริกา ซึ่งต้องการที่พึ่งจากศาสนามากขึ้น จากรายงานของ **Report on International Religious Freedom** ปี ๒๐๑๑ พบว่า สถิติผู้นับถือศาสนาพุทธทั่วโลก พบว่าประเทศไทยมีพุทธศาสนิกชนมากถึงร้อยละ ๙๕ หากจะศึกษาจากจำนวนพุทธศาสนิกชนทั่วโลกจากรายงานเสรีภาพทางศาสนาของประเทศสหรัฐอเมริกา ปี ๒๐๑๑ พบว่า ๑๐ ประเทศแรกที่มีสัดส่วนของพุทธศาสนิกชนมากที่สุดคือ

๑. ประเทศลาว ร้อยละ ๙๘ จำนวน ๖,๑๙๕,๘๙๘ คน
๒. ประเทศมองโกเลีย ร้อยละ ๙๘ จำนวน ๒,๘๑๖,๖๔๔ คน
๓. ประเทศญี่ปุ่น ร้อยละ ๙๖.๗ จำนวน ๑๒๓,๓๑๗,๙๕๓ คน
๔. ประเทศกัมพูชา ร้อยละ ๙๖.๔ จำนวน ๑๓,๙๓๘,๕๖๐ คน
๕. ประเทศพม่า ร้อยละ ๙๖ จำนวน ๖๐,๒๘๐,๐๐๐ คน
๖. ประเทศไทย ร้อยละ ๙๕ จำนวน ๖๑,๘๑๔,๗๔๒ คน
๗. ประเทศภูฏาน ร้อยละ ๙๔ จำนวน ๒,๑๔๑,๖๒๒ คน
๘. ประเทศจีนไต้หวัน ร้อยละ ๙๓ จำนวน ๒๑,๕๓๐,๓๕๘ คน
๙. ประเทศฮ่องกง ร้อยละ ๙๒ จำนวน ๖,๔๙๖,๓๐๔ คน
๑๐. ประเทศจีน ร้อยละ ๙๑ จำนวน ๒๗๗,๕๘๘,๘๙๖ - ๑,๒๐๒,๘๘๕,๒๑๘ คน

ที่มา : ๒๐๑๐ Report on International Religious Freedom

จะเห็นว่าประเทศศรีลังกาไม่ได้อยู่ใน ๑๐ อันดับของประเทศที่มีสัดส่วนพุทธศาสนิกชนมากที่สุดของโลก แต่เป็นประเทศที่มีบทบาทในการต่อสู้และเรียกร้องให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนรวมถึงชี้ให้เห็นความสำคัญของพระพุทธรูปในทุกรูปแบบ ในขณะที่ประเทศไทยซึ่งเป็นประเทศที่ได้รับความไว้วางใจจากองค์การสหประชาชาติ และ ผู้นำชาวพุทธทั่วโลกให้เป็นประเทศที่มีความพร้อม มีศักยภาพในการเป็นศูนย์กลางพระพุทธรูปศาสนาโลก กลับไม่สามารถดำเนินการในการเรียกร้องให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้พุทธศาสนามีความมั่นคงและยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางกระแสการแผ่กระจายทางวัฒนธรรมและภาวะคุกคามจากการเผยแพร่ และจากการโจมตีจากศาสนาอื่น สาเหตุที่กล่าวเช่นนี้เนื่องมาจากว่า การต่อสู้เรียกร้องของชาวพุทธ ในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็น การเรียกร้องขอให้บัญญัติให้พระพุทธรูปเป็นศาสนาประจำชาติ การออกพระราชบัญญัติคุ้มครองพระพุทธรูป หรือแม้แต่การจัดตั้งธนาคารพุทธศาสนาขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ และทำนุบำรุงพระพุทธรูปนั้นเต็มไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งแตกต่างจากการเรียกร้องของศาสนาอื่นในประเทศไทยที่ชาวพุทธ

ไม่เคยที่จะคัดค้านหรือปิดกั้นศาสนิกชนอื่นๆ ในการดำเนินการใดๆตามหลักความเชื่อของศาสนานั้น และประเด็นที่น่าสนใจก็คือ กลุ่มคนที่ออกมาคัดค้านหรือแสดงความไม่เห็นด้วยคือกลุ่มคนที่ปากบอกว่าตนเองเป็นพุทธศาสนิกชนนั่นเอง โดยเฉพาะเรื่องธนาคารพุทธศาสนาประเด็นที่ก่อให้เกิดการวิพากษ์กันหลากหลายในแง่ความไม่เห็นด้วยจากบางกลุ่มในสังคม ไม่ว่าจะเป็นจากชาวพุทธด้วยกันเองหรือแม้แต่จากศาสนิกชนของศาสนาอื่นก็คือ ชื่อของธนาคาร ก่อให้เกิดการวิพากษ์เชิงตำหนิโดยที่ไม่ยอมรับฟังหรือเปิดใจรับฟังเหตุผลที่คณะทำงานทั้งหลายเพียรพยายามในการอธิบายนั้นก็คือ ชื่อของธนาคารพุทธศาสนา ถูกทำให้เข้าใจผิดว่าพระสงฆ์ต้องการเข้ามาบริหารจัดการธนาคารหรือเข้ามากำกับดูแลธนาคารเอง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม เพราะพระสงฆ์ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือสะสมทรัพย์สมบัติ เนื่องจากพุทธศาสนาสอนให้ละวาง

ประเด็นนี้ก่อให้เกิดการวิพากษ์กันในสังคมอย่างกว้างขวางทั้งที่สิ่งนำไปพูดจากันในสังคมถึงความไม่เหมาะสมไม่ควรนั้นไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการตั้งธนาคารพระพุทธรูปเลย เพราะความเป็นจริงก็คือ ธนาคารพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์หลักในการหาแหล่งทุนเพื่อช่วยสงเคราะห์ สนับสนุน ส่งเสริมหรือแม้แต่การบำรุงกิจกรรม หรือแม้แต่องค์ประกอบอื่นใดก็ตามที่จะสามารถทำให้พระพุทธรูปสามารถดำรงอยู่ในภาวะศุภคัมที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเผยแพร่ศาสนาอื่น วัฒนธรรมอื่นที่จะมาพร้อมกับสื่อเทคโนโลยี หรือแม้แต่ประชาคมใหม่ที่เราจะเข้าเป็นสมาชิกในปี ๒๕๕๘ นี้ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากในองค์ประกอบหลัก ทั้ง ๔ ประการของศาสนาทั้งหลายนั้น ศาสนวัตถุมีความสำคัญในฐานะเครื่องมือที่จะช่วยให้ศาสนาดำรงอยู่ได้ กล่าวคือเป็นวัตถุที่ช่วยเสริมให้ศาสนธรรมและศาสนบุคคลสามารถดำรงอยู่และปฏิบัติหน้าที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางพระพุทธรูปศาสนานั้น ศาสนวัตถุหมายถึงวัตถุสิ่งของใดๆ ก็ตามที่ได้รับ การสร้างขึ้นเพื่อการประกอบศาสนกิจหรือเพื่อเป็นการอุปถัมภ์บำรุงให้พระพุทธรูปและพุทธธรรมดำรงอยู่และเจริญรุ่งเรืองสืบไปอันได้แก่ วัตถุอาราม สถูปเจดีย์ กุฏิวิหาร พระพุทธรูปปฏิมาและรูปเคารพอื่นๆ ตามคติทางพระพุทธรูปรวมไปถึงข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ สำหรับสมณบริโภคและการประกอบพิธีกรรมตามคตินิยมในพระพุทธรูปศาสนา ตลอดจนวัตถุใดๆ อันเป็นสื่อสำหรับการเผยแพร่พุทธธรรมด้วย

ดังเช่น ที่นายวิรุฬ เตชะไพบูลย์ ประธานคณะกรรมการศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมได้ให้เหตุผลสำคัญในการสนับสนุนการก่อตั้งธนาคารพุทธศาสนา ว่า "ปัจจัยพื้นฐานในการสืบทอดและเผยแพร่ศาสนธรรมมีจำกัดในขณะที่มีพระธรรมทูตและวัดต่างแดนมากขึ้น การจัดการศึกษา

ทั้งพระปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และพัฒนาศาสนบุคคลที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทมีจำนวนมาก การขาดปัจจัยต่อการอนุรักษ์ และบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ และศาสนสถาน รวมถึงการบริหารกิจการคณะสงฆ์ภายใน และนานาชาติได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอและแน่นอน รวมไปถึงการจัดการศึกษาด้านศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรมไปสู่เยาวชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติในระบบโรงเรียนไม่อาจตอบสนองได้เต็มที่ ด้วยการอุปถัมภ์และคุ้มครองที่มีข้อจำกัด และแรงศรัทธาที่ไม่อาจกำหนดทิศและเป้าหมายได้ จึงเป็นที่มาของการศึกษา หาช่องทางเพื่อบรรเทาปัญหานี้โดยการยกฐานะพระราชบัญญัติฉบับนี้” แต่เหตุผลที่เพียรพยายามอธิบายให้สังคมเข้าใจและยอมรับสภาพความจริงในปัจจุบันคือ สังคมปัจจุบันคือสังคมข้อมูลข่าวสาร สังคมเทคโนโลยี สังคมวัตตุนิยม การต่อสู้ทางด้านความเชื่อ ความศรัทธา และการเผยแผ่ธรรมะโดยให้พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรทางศาสนาต่อสู้อยู่เพียงลำพังท่ามกลางความคาดหวังของสังคมว่า พระพุทธศาสนาจะแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ท่ามกลางกระแส และรูปแบบการเผยแผ่ศาสนาและวัฒนธรรมอื่นในเชิงรุกที่มีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเต็มที่ ก็ดูจะไม่เป็นธรรมสำหรับศาสนาที่ได้ชื่อว่ามีผู้นับถือมากที่สุดในประเทศไทย

สำหรับผู้ที่คัดค้านด้วยเหตุผลที่ว่าพระสงฆ์ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเงินทอง หรือการสะสมทุน อยากให้ลองเปิดใจให้กว้าง และศึกษาร่าง พ.ร.บ.ธนาคารพุทธศาสนา ด้วยใจที่เป็นกลางท่านจะเห็นว่าความเข้าใจของท่านที่มองว่าพระสงฆ์จะเข้ามาบริหารธนาคารนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจผิด และในประเด็นที่มองว่าเป็นการบังคับให้วัดต้องนำเงินมาฝากที่ธนาคารพุทธศาสนาเพียงแห่งเดียวนั้นก็ไม่เกิดขึ้นแน่นอน ขอเพียงท่านเปิดใจและศึกษาข้อมูลอย่างถ่องแท้ ท่านจะพบว่าการมีธนาคารพุทธศาสนานั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลแก่พระพุทธศาสนาอย่างแน่นอน

ความแตกต่างของธนาคารพาณิชย์กับธนาคารพุทธศาสนา

ธนาคารพุทธศาสนามีความแตกต่างจากธนาคารพาณิชย์ในแง่ที่ว่า ธนาคารพุทธศาสนาเป็นธนาคารเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ “เพื่อดำเนินการทางธุรกรรมทางการเงิน อันเป็นการพัฒนา ส่งเสริม อุปถัมภ์ สนับสนุนและคุ้มครองการดำเนินงานด้านพระพุทธศาสนา โดยมุ่งหมายเพื่อให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ตลอดจนองค์กรทางพระพุทธศาสนา มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงการคลัง ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ คือ การประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่จะต้องจ่ายเงินเมื่อทวงถามหรือสิ้นระยะเวลาอันได้กำหนดไว้ หรือใช้ประโยชน์เงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง มีฐานะเป็นบริษัทมหาชน จำกัด

ในอดีตรัฐบาลหลายยุคสมัยได้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อดำเนินงานเฉพาะกิจเพื่อช่วยให้มีแหล่งเงินทุนกระจายในวงกว้างสู่หน่วยเศรษฐกิจขนาดย่อมและครัวเรือนในชนบทที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงระบบสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจแต่ละแห่งได้รับการกิจกรรมตามกฎหมายเฉพาะให้ทำหน้าที่ต่างกันในด้านกาให้สินเชื่อ อาทิ สินเชื่อเพื่อการเกษตร อุตสาหกรรม การผลิตเพื่อส่งออกและการให้สินเชื่อเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น รวมทั้งรัฐบาลยังต้องการให้ประชาชนได้รู้จักการออมเงินในระบบสถาบันการเงิน และหากประชาชนเดือดร้อนทางการเงินก็ให้มีที่พึ่งพาทางการเงินที่ให้อยู่ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ลดการพึ่งพาแหล่งเงินกู้ที่อยู่นอกระบบ การดำเนินงานของสถาบันการเงินเฉพาะกิจนอกจากจะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแล้วยังสะท้อนถึงแนวนโยบายของพรรคการเมืองที่บริหารประเทศด้วย

โครงสร้างการดำเนินงาน (ร่าง) ขั้นตอนการดำเนินงานระยะก่อตั้งธนาคารพระพุทธศาสนา คณะกรรมการธนาคารพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ คน จากการแต่งตั้งของรัฐมนตรี กำหนดข้อบังคับว่าด้วยกิจการต่างๆ ที่มีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ออกหนังสือชี้ชวนเสนอขายหุ้น และทำหน้าที่ของผู้ริเริ่มจัดตั้งธนาคาร ในการประชุมครั้งแรกให้เลือกกรรมการจากผู้ถือหุ้นอีก ๔ คน รวมกับกรรมการชุดแรก เป็น ๑๙ คน คราวประชุมสามัญประจำปี หากเห็นสมควรก็เลือกเพิ่มได้อีกไม่เกิน สองคน

หมายเหตุ กรรมการชุดแรกจำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

- ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- ปลัดกระทรวงการคลัง
- ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- ผู้อำนวยการสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ
- ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย
- ผู้แทนสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ผู้แทนมหาเถรสมาคม
- ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านพระพุทธศาสนา การเงิน การธนาคาร และด้านอื่น

ที่เป็นประโยชน์ต่อกิจการธนาคาร อีก ๘ คน

กรรมการชุดที่ สอง เลือกจากผู้ถือหุ้นอีก ๔ คน และหากเห็นสมควรในคราวประชุมสามัญประจำปี สามารถเลือกเพิ่มได้อีกไม่เกิน ๒ คน